

Brussel, 28 oktober 2022
(OR. en)

Interinstitutioneel dossier:
2022/0341 (COD)

14125/22
ADD 2

EF 324
ECOFIN 1104
CODEC 1615
IA 168

BEGELEIDENDE NOTA

van:	de secretaris-generaal van de Europese Commissie, ondertekend door mevrouw Martine DEPREZ, directeur
ingekomen:	27 oktober 2022
aan:	mevrouw Thérèse BLANCHET, secretaris-generaal van de Raad van de Europese Unie
nr. Comdoc.:	SWD(2022) 547 final
Betreft:	WERKDOCUMENT VAN DE DIENSTEN VAN DE COMMISSIE SAMENVATTING VAN HET EFFECTBEOORDELINGSVERSLAG bij HET VOORSTEL VOOR EEN VERORDENING VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD tot wijziging van Verordeningen (EU) nr. 260/2012 en (EU) 2021/1230 wat betreft instantovermakingen in euro

Hierbij gaat voor de delegaties document SWD(2022) 547 final.

Bijlage: SWD(2022) 547 final

Brussel, 26.10.2022
SWD(2022) 547 final

WERKDOCUMENT VAN DE DIENSTEN VAN DE COMMISSIE
SAMENVATTING VAN HET EFFECTBEOORDELINGSVERSLAG

bij

**HET VOORSTEL VOOR EEN VERORDENING VAN HET EUROPEES
PARLEMENT EN DE RAAD**

**tot wijziging van Verordeningen (EU) nr. 260/2012 en (EU) 2021/1230 wat betreft
instantovermakingen in euro**

{COM(2022) 546 final} - {SEC(2022) 546 final} - {SWD(2022) 546 final}

Samenvatting
Effectbeoordeling van het voorstel van de Commissie voor een verordening betreffende instantovermakingen in euro
A. De noodzaak om actie te ondernemen
Wat is het probleem en waarom is het een probleem op EU-niveau?
Het probleem is het ongewenst geringe gebruik van instantbetalingen in euro, d.w.z. overmakingen waarbij de begunstigde binnen maximaal tien seconden na de opdracht van de betaler de geldmiddelen ontvangt. Hoewel er sinds 2017 een gemeenschappelijke reeks regels (een regeling) en een infrastructuur voor instantbetalingen in euro bestaan, worden deze slechts aangeboden door ongeveer twee derde van de betalingsdienstaanbieders in de EU en vertegenwoordigen zij slechts ongeveer 11 % van alle overmakingen in euro in de EU. Dit geringe gebruik is problematisch omdat dit leidt tot niet-gerealiseerde efficiëntiewinsten en een beperktere keuze aan betaalmiddelen op het punt van interactie (PoI) met handelaren. De oorzaken van het probleem zijn onvoldoende prikkels voor betalingsdienstaanbieders om instantbetalingen in euro aan te bieden en daarmee verband houdende externe netwerkeffecten; afschrikkende transactiekosten van instantbetalingen voor betalers; een hoog percentage afgewezen instantbetalingen als gevolg van onterechte meldingen bij de screening op sancties; en de angst bij betalers voor het risico van frauduleus en verkeerd gestuurde instantbetalingen.
Wat is het doel?
Het doel is het gebruik van instantbetalingen aanzienlijk te vergroten, zodat het merendeel van de overmakingen in euro onmiddellijk zal plaatsvinden. Dit zal worden bereikt door instantbetalingen in euro bij alle relevante betalingsdienstaanbieders in de eurozone beschikbaar te maken, de prijsafschrikking voor het gebruik van instantbetalingen weg te nemen, het mislukken van instantbetalingen als gevolg van onterechte meldingen bij het screenen op sancties tegen te gaan en de vrees van de consument voor fraude en fouten bij instantbetalingen weg te nemen door deze te verminderen. Het initiatief zal de efficiëntie van de markt voor retailbetalingen naar verwachting verbeteren en de voordelen van instantbetalingen voor EU-burgers en -bedrijven ontsluiten. Het zal ook de grensoverschrijdende handel binnen de EU vergemakkelijken en de integratie van de eengemaakte markt bevorderen, waardoor het herstel van de Europese economie wordt ondersteund.
Wat is de meerwaarde van EU-maatregelen (subsidiariteit)?
De niet-beschikbaarheid van instantbetalingen in euro bij veel relevante betalingsdienstaanbieders belemmert door de netwerkeffecten het effectieve gebruik van grensoverschrijdende instantbetalingen in euro. De ontwikkelingsachterstand bij instantbetalingen in verschillende lidstaten kan niet op nationaal niveau worden opgelost. Het initiatief zal de bestaande gemeenschappelijke eurobetalingsruimte (SEPA) versterken en de vorm hebben van een wijziging van de SEPA-verordening.
B. Oplossingen
Welke opties dienen zich aan? Is er al dan niet een voorkeursoptie? Zo nee, waarom niet?
De voorkeursoptie is een combinatie van een verplichting voor alle relevante betalingsdienstaanbieders om instantbetalingen in euro aan te bieden, een vereiste van ten minste gelijke tarieven voor instantbetalingen en reguliere overmakingen, harmonisatie van de regels inzake de screening op sancties van instantbetalingen op basis van frequente (minimaal dagelijkse) bijwerking van cliëntlijsten met sanctielijsten (zonder afbreuk te doen aan de doeltreffendheid van de screening op sancties), en een verplichting voor betalingsdienstaanbieders om een dienst aan te bieden voor controle op overeenstemming tussen het IBAN en de naam van de begunstigde om fouten en fraude bij instantbetalingen te verminderen. De afgewezen opties omvatten het basisscenario en meer interventionistische opties zoals de geleidelijke afschaffing van niet-instantovermakingen en de eis dat instantbetalingen kosteloos worden aangeboden.

Hoe reageren de verschillende belanghebbenden? Wie steunt welke optie?

Consumentenorganisaties zijn sterk voorstander van een initiatief inzake instantbetalingen waarbij betalingsdienstaanbieders worden verplicht om instantbetalingen tegen dezelfde prijs als reguliere overmakingen aan te bieden en met een voorkeur voor verdergaande opties dan opties die alleen de consumentenbescherming zouden dienen (met inbegrip van terugbetalingsrechten bij instantbetalingen). De handels- en bedrijfssectoren, met inbegrip van kmo's, staan zeer positief tegenover instantbetalingen, die volgens hen meer keuze kunnen bieden en zo de kosten voor het verrichten en aanvaarden van betalingen kunnen drukken, met name bij het punt van interactie. De benadering van de betalingsdienstaanbieders hangt af van hun huidige situatie en met name van de vraag of zij reeds instantbetalingen in euro aanbieden en tegen welke prijs voor de betalers: betalingsdienstaanbieders die reeds instantbetalingen in euro zonder hogere prijzen aanbieden ondersteunen het initiatief, terwijl degenen die geen instantbetalingen in euro aanbieden of alleen tegen een hogere prijs, de voorkeur geven aan een vrijwillige benadering. Alle betalingsdienstaanbieders zijn grote voorstander van geharmoniseerde regels voor de screening op sancties. De lidstaten zijn in grote lijnen voorstander.

C. Effecten van de voorkeursoptie

Wat zijn de voordelen van de voorkeursoptie (indien er een voorkeur is, anders van de belangrijkste opties)?

Alle ontvangers van overmakingen, met inbegrip van consumenten, handelaren, bedrijven en overheidsdiensten, waaronder belastingautoriteiten, zullen een breed scala aan voordelen van een betere liquiditeit en kasstroom genieten. Dit zal de economische efficiëntie op macro- en microniveau aanzienlijk verhogen. Momenteel zijn op elk moment vele miljarden euro's in betalingssystemen onderweg en niet beschikbaar voor consumptie of investeringen. Een groter gebruik van instantbetalingen zal ook de ontwikkeling van nieuwe betalingsoplossingen stimuleren om het gebruik ervan voor de aankoop van goederen en diensten bij het punt van interactie mogelijk te maken, met name over de grenzen heen, waardoor de keuze aan betalingsmethoden wordt vergroot en handelaren kostenreducties kunnen behalen, die zij eventueel aan de consument kunnen doorgeven. De nieuwe aanpak van de screening op sancties zal aanzienlijke kostenbesparingen voor betalingsdienstaanbieders met zich meebrengen, waardoor de kosten voor betalingsdienstaanbieders van andere onderdelen van het pakket grotendeels worden gecompenseerd.

Wat zijn de kosten van de voorkeursoptie (indien er een voorkeur is, anders van de belangrijkste opties)?

Voor de meeste betalingsdienstaanbieders zal het aanbieden van een dienst van controle op overeenstemming tussen het IBAN en de naam van de begunstigde aanzienlijke, maar evenredige eenmalige uitvoeringskosten met zich meebrengen. Hetzelfde geldt voor betalingsdienstaanbieders die nog geen instantbetalingen aanbieden en dat alsnog willen doen. De lopende kosten voor de betalingsdienstaanbieders zouden beperkt zijn. Over het geheel genomen moet het kosteneffect voor betalingsdienstaanbieders in de loop van de tijd neutraal zijn, in het licht van de besparingen bij de screening op sancties, verminderde inspanningen in verband met de follow-up bij fraude en fouten, lagere kosten in verband met de verwerking van contant geld en cheques, en de mogelijkheid om doeltreffender te concurreren met de gevestigde exploitanten en innovatieve oplossingen op basis van instantbetalingen voor het punt van interactie aan te bieden, met inbegrip van grensoverschrijdende betalingen.

Wat zijn de gevolgen voor kleine en middelgrote ondernemingen en voor het concurrentievermogen?

Kmo's die als betalingsdienstaanbieders optreden, zullen lagere kosten voor het aanbieden van instantbetalingen hoeven te maken dan grotere betalingsdienstaanbieders. Kmo's die als zakelijke gebruikers van betalingen (ondernemingen) optreden, zullen, zonder aanzienlijke aanpassingskosten, profiteren van betere kasstromen. Kmo's die als handelaren optreden, zullen meeprofiteren van de potentiële voordelen van meer concurrentie bij het punt van interactie. Instantbetalingen zullen de EU-economie in het algemeen internationaal concurrerender maken. Een grotere keuze aan betaalmiddelen bij het punt van interactie zal de

afhankelijkheid van de EU van internationale kaartsystemen en grote technologiebedrijven op dit gebied verminderen.
Zijn er significante gevolgen voor de nationale begrotingen en overheden?
Er zullen geen aanzienlijke kosten voor de nationale begrotingen en overheden optreden. Als gebruikers van betalingssystemen zullen overheidsdiensten meeprofiteren van de voordelen in de vorm van een snellere ontvangst van inkomsten, met inbegrip van geïnde belastingen, en vermindering van belastingontduiking.
Zijn er nog andere significante gevolgen?
De beoogde dienst van controle op overeenstemming tussen de naam en het IBAN van de begunstigde zal naar verwachting bijdragen tot minder fraude in verband met instantbetalingen en kan door betalingsdienstaanbieders ook voor andere soorten overmakingen worden aangeboden.
Hoe wordt evenredigheid bereikt?
Evenredigheid wordt allereerst bereikt door betalingsdienstaanbieders die niet relevant zijn omdat zij geen betalingsdiensten aan cliënten aanbieden of niet noodzakelijk rechtstreekse toegang tot betalingssystemen hebben en voor wie het aanbieden van instantbetalingen derhalve moeilijker of duurder kan zijn, uit te sluiten van de verplichting om instantbetalingen aan te bieden. Daarnaast voorziet het voorstel in gedifferentieerde termijnen voor de diensten van ontvangst en verzending van instantbetalingen en voor betalingsdienstaanbieders binnen en buiten de eurozone.
D. Evaluatie
Wanneer wordt dit beleid geëvalueerd?
Het gebruik van instantbetalingen en de toepassing van de verschillende vereisten door betalingsdienstaanbieders zullen op een gepast moment na het verstrijken van de verschillende toepassingstermijnen worden geëvalueerd, in overeenstemming met de beste evaluatiepraktijken van de Europese Commissie.